

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΜΗΡΙΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

[ΡΑΨΩΔΙΑ Ν. ΣΤΙΧ. 93-441]

ΕΚΔΟΣΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΤΟ Β'. ΠΑΝΙΟΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ Κ. Μ. ΓΡΑΨΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1938

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΜΗΡΙΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ

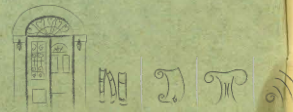
Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

[ΡΑΨΩΔΙΑ Ν. ΣΤΙΧ. 93-441]

ΕΚΔΟΣΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΤΟ Β'. ΠΑΝΙΟΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ Κ. Μ. ΓΡΑΨΑ

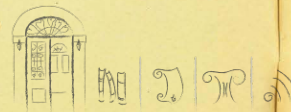
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1938

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΤΥΠ. Α. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗ
ΣΟΛΩΝΟΣ 141. ΑΘΗΝΑΙ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΓΕΛΟΥΡΙΟΥ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτη μετάφρασι τῆς Ὀδύσσειας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔχω ἐκδώσει μέχρι σήμερον μόνον τὴ ραψωδία Α, ἔκρινα χρήσιμο μὲ τὴν εὐκαιρία ποὺ γίνεται στὴν Ἰθάκη τὸ Β'. Πανιόνιο Συνέδριο νὰ ἐκδώσω τὴ ραψωδία Ν εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται λόγος γιὰ διάφορα ζητήματα τῆς νήσου τοπογραφικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς θὰ ἀσχοληθῇ τὸ Συνέδριο.

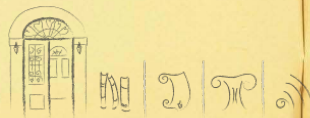
Ἀθήνα Αὐγουστος 1938.

Κ. Μ. ΓΡΑΨΑΣ

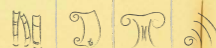

τὰ φωτοροδοκάλια της πρώτομηνάει στήν πλάση
τότες τὸ πλοῖο σκίζοντας τῆς θάλασσας τὰ πλάτια
ζύγωσε πιά καὶ στὸ νησί 'πόδισε τοῦ 'Οδυσσέα.
Καὶ στῆς 'Ιθάκης τοὺς γιαλοὺς βρίσκεται τὸ λιμάνι
ποὺ τοῦ θαλάσσιου γέροντα τοῦ Φόρκυνου τὸ λένε·
κι' ἀπὸ τὴν ἀκροθαλασσιὰ μακρὰ στὸ πέλαο βγαίνουν
δυνὸ κάβοι μὲ πολλοὺς γκρεμοὺς καὶ μ' ἄγρια πετροβράχια
ποὺ στὴ μπασιὰ τοῦ λιμανιοῦ χαμηλωμένοι πᾶνε
κι' ὅξω τὸ θαλασσόκυμα, ποὺ σκώνουν οἱ ἀνέμοι,
οἱ μανιασμένοι κι' ἄγριοι, 'μποδίζουν καὶ κρατᾶνε·
κι' ὅλα τὰ καλοθάλασσα καράβια ποὺ θὰ φτάσουν
μὲς στὸ λιμάνι μπαίνουνε κι' ἀραξοβόλι ρίχνουν

χωρὶς σκοινιά νὰ δέσουνε ἀπ' τῆς στεριάς τὶς ἄκρες.
Καὶ στήν κορφὴ τοῦ λιμανιοῦ ἔληα μακρόφυλλη εἶνε
κι' ἐκεῖ κοντὰ της ὁμορφῇ στὴ θαμποκαταχνιά του
σπήλαιο ποῦναι τῶν Νυμφῶν τὸ ἱερὸ λιμέρι
ποὺ Ναϊάδες τὶς καλοῦν καὶ θεοκόρες εἶνε.
Πέτρινα μέσα βρίσκονται κροντήρια καὶ λαγήνια
ποὺ τὸ γλυκό, τὸ μέλι τους, ἡ μέλισσες 'πιθώνουν,
κι' ἀκόμα πέτρινοι ἀργαλεῖοι μεγάλοι ποὺ ὅλο ὑφάδια
'φαίνουν ἢ Νύφαις ἄλικά, θάμα γιὰ νὰ τὰ βλέπης,
κι' ἀστεῖρευτες νεροπηγὲς παντοτεινὰ τὸ λούζουν·
καὶ δυνὸ μπασιὲς ἔχει ἡ σπηλιά· πρὸς τὸ Βορηᾶ ἡ μία
ποὺ αὐτὴν μονάχα ἀνθρώπινα ποδάρια τὴν πατοῦνε

κι' ἡ δεύτερη πρὸς τὸ Νοτιά καὶ στοὺς θεοὺς ἀνήκει
δὲν τὴ διαβαίνουν ἄνθρωποι παρὰ τῶν ἀθανάτων
ὁ δρόμος εἶνε κι' ἡ μπασιά γιὰ τῆς σπηλιᾶς τὰ βάθη.
Αὐτὸ τὸ μέρος ξαίροντας οἱ ναῦτες ἀπὸ πρῶτα
ἐκεῖ καλοποδίσανε· κι' ἐχώθηκε τὸ πλοῖο
καθὼς μὲ φόρα ζύγωνε κατὰ μεσῆς στὴν ξέρα,
γιατὶ μὲ τὰ κουπιὰ μ' ὀρμὴ οἱ ναῦτες τοῦ τὸ σπρῶχναν,
κι' αὐτοὶ στὴν ἀκροπελαγιά ξεπεταχτήκαν ἔξω.
Κι' ἀπ' τὸ καράβι, τὸ βαθύ, πρῶτα τὸν Ὀδυσσέα,
ὅπως βαθειοκοιμώτανε στὸ στρῶμα ξαπλωμένος
καὶ κατασκεπασμένονε μὲ τὸ ψιλὸ σεντόνι,
τὸν ἀλαφροσηκώσανε κι' ὕστερα τὸν ἀφῆσαν

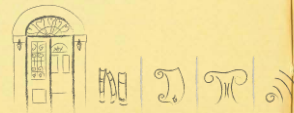
στοὺς ἄμμους τῆς ἀκρογιαλιᾶς κ' ἐβγάλανε τὰ δῶρα
ποὺ οἱ Φαίακες τοῦ χάρισαν, οἱ πολυπαινεμένοι,
ἀπὸ τῆ μεγαλόκαρδη τὴν Ἀθηνᾶ βαλμένοι
σᾶν στὴν πατρίδα γύριζε, στὸν ποθητό του τόπο.
Καὶ σωριαστὰ τὰ ἔμαζεψαν καὶ στῆς ἑληᾶς τὴ ρίζα
κι' ἀπόξω καὶ παράμερα τοῦ δρόμου τ' ἀπιθώσαν,
μήπως κανένας ἀπὸ ἑκεῖ περαστικὸς διαβάτης
πρὶν ὁ Ὀδυσσεὺς σηκωθῇ γυρέψῃ νὰ τὰ πάρῃ,
κι' ἔπειτα ταξειδέψανε στὸν τόπο τους νὰ πᾶνε.
Μὰ κι' ὁ μέγας ὁ Θεὸς τῶν θαλασσῶν ὅλων,
ποὺ περιζώνουνε τὴ γῆ καὶ τὴν ἐσσυγκρατοῦνε,
πάντα τὸ πρῶτο του θυμὸ καὶ τὴν ὀργὴν βαστοῦσε

καὶ τὸν μέγαν ἥρωα, τὸν ἰσόθεον Ὀδυσσεά,
δὲν ἔπαυε νὰ ἐχτρεύεται καὶ ν' ἀπολησμονάη.

Καὶ τοῦ Διὸς στὸν Ὀλυμπο τὴ γνώμη του ἐρωτοῖσε :

Δία, πατέρα, τοῦλεγε, καμμιά τιμὴ καὶ δόξα
μὲς τοὺς ἀθάνατους Θεοὺς δὲ θὰ μπορέσω νὰ χω
σᾶν οἱ θνητοί, οἱ Φαίακες, ποῦνε κι' ἀπογονοί μου
ἀσέβαστα μοῦ φέρονται· γιατί τὸν Ὀδυσσεά
νὰ τὸν ἀφίσω ἐλόγιαζα νὰ πάη στὴ πατρίδα
σὰν πρῶτα βάσανα πολλὰ καὶ πίκρες δοκιμάση,
ὅμως χωρὶς τὸ γυρισμὸ γιὰ πάντα του νὰ χάση
ἀφοῦ τὸν ἔταξες ἐσὺ κι' ἐδέχτηκες νὰ γίνῃ.
Μὰ νὰ ποῦν τώρα γίνηκε· κι' ἐκεῖνοι σὲ καράβι
τὸν γοργοταξειδέψανε γλυκαποκοιμισμένον

καὶ τὸν ἐβγάλαν στὶς στεριὰς ἀπάνω τῆς Ἰθάκης,
μὲ δῶρα ἀμέτρητα μαζί χάλκωμα καὶ χρυσάφι
κι' ἓνα σωρὸ φορέματα, καλοῦφασμένα ροῦχα,
ποῦ τόσα δὲν θ' ἄν ἔφερνε μαζί του ἀπὸ τὴν Τροία
ὁ Ὀδυσσεάς σὰν γύριζε ἄβλαπτος ἀπὸ κεῖθε
κι' ἔπερνε ἀπὸ τὰ λάφυρα τὸ μερτικό του ἀκέρηο·.

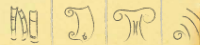
Κι' ὁ Δίας ποῦ ἀπ' τὸ θρόνο του καὶ μ' ἓνα γνέψιμό του,
ὅλα τὰ νέφη τ' οὐρανοῦ μαζώνει καὶ σωριάζει
τ' ἀπάντησε καὶ τοῦλεγε :

« Ἀλλοίμονο ! ποῖο λόγο
ἐβγαλες ἀπ' τὸ στόμα σου, Θεέ, ποῦ ἡ δύναμί σου
ὅλη τὴ γῆ συνθέμελα μπορεῖ ν' ἀνασαλεύῃ ;

καμμιᾶς τιμῆς οἱ ἀθάνατοι δὲ σὲ στεροῦνε ἐσένα·
μὰ θᾶτανε καὶ δύσκολο κανένas νὰ τολμήσῃ
ἐσὲ τὸν πρωτογέννητο κι' ἀπ' 'τοὺς θεοὺς κορῶνα
νὰ πάψῃ νὰ τὸν σέβεται· ἂν ὅμως κάποιος τύχῃ
ἀπ' τοὺς θνητούς, πού ἡ δύναμη κι' ἡ τόλμη του τὸν κάνει
νὰ παραφέρεται ποτὲ καὶ σέβας νὰ μὴ σοῦχη,
στὸ χέρι σου εἶνε πάντοτε ἐκδίκηση νὰ πάρῃς.
Κάμε λοιπὸν ὅτι μπορεῖς κι' ἀρέσει στήν καρδιά σου».

Κι' ὁ Ποσειδῶνας ὁ Θεός, ὅπου τὴ γῆ τραντάζει,
τ' ἀπάντησε καὶ τοῦλεγε :

«Θεέ, τρανέ, μεγάλε
πού κυβερνᾷς τὰ σύγνεφα τὰ μαῦρα στοὺς αἰθέρες

αὐτὸ πού λές θὰ τῶκανα χωρὶς καμμιὰ ἀργοπορία·
μὰ τὴν ὀργή σου σκιάζομαι καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγω
καὶ τώρα πόθος μ' ἔπιασε τ' ὁμορφο τὸ καράβι
πού ἀπὸ τὸ ξεπροβόδιμα τοῦ 'Οδυσσέα γυρίζει
μέσα στὸ σκοτεινόμαυρο τὸ πέλαο νὰ βουλιάξω
κι' ἐδῶ κι' ὁμπρὸς νὰ πάψουνε στὰ πλοῖα τους νὰ πέρνουν
κι' ἀνθρώπους νὰ ξεπροβοδοῦν· κι' ἔπειτα θ' ἀποκλείσω
τὴν πόλι τους ψηλὸ βουνὸ δλόγυρά της στῶντας».

Κι' ὁ Δίας ὁ τρανὸς θεὸς πού μ' ἓνα γνέψιμό του
ὅλα τὰ νέφη τοῦρανοῦ ἀνασηκώνει τοῦπε :

«Θεὲ πού τόσο σ' ἀγαπῶ μοῦ φαίνεται πὼς θᾶναι
αὐτὸ πού τώρα θὰ σοῦ πῶ καλύτερο νὰ κάμῃς.
Τὴν ὥρα πού ὅλοι οἱ Φαίακες θὰ βλέπουν ἀπ' τὴ πόλι

τὸ πλοῖο τους ἀρμενίζοντας νᾶρχεται πίσω, τότες
ἔσὺ στήν ἀκροπελαγιά σιμὰ νὰ τὸ πετρώσης
καὶ πετρωμένου καραβιοῦ στὸ πέλαο νὰ φαντάζη
κι' ὅλοι ν' ἀποθαμάζουνε· κι' ὕστερα καὶ τὴν πόλι
φρόντισε μέ θεόρατο βουνὸ νὰ τὴν κυκλώσης».

Αὐτὰ σᾶν ἄκουσε ὁ Θεὸς ὁ μέγας Ποσειδῶνας,
ὅπου σᾶν θέλει δύναται τὴ γῇ ν' ἀνασαλεύη,
γιὰ τὴ Σχερία κίνησε, τὴ χώρα τῶν Φαιάκων·
καὶ στὸ νησί τους φτάνοντας ἀπόξω ἀκαρτεροῦσε·
καὶ τὸ καράβι φάνηκε στὸ πέλαο ν' ἀρμενίζη
καὶ νᾶρχεται γοργὰ γοργὰ, τὴν πόλι νὰ ζυγώνη.
Τότες ἀμέσως ὁ Θεός, ὅπου κουνάει τὴν πλάση.

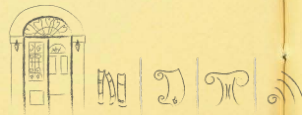
κοντοσιμώνει δίπλα του, τὸ χέρι του ξαπλώνει
καὶ τὸ βαρεῖ καὶ πέτρινο γίνεται τὸ καράβι
καὶ μέσα στὰ κατάβαθα τῆς θάλασσας ριζώνει
καὶ φεύγει ἀμέσως ὁ Θεὸς καὶ χάνεται ἀπὸ ἔμπρός του.
Κι' οἱ Φαίακες οἱ ναυτικοί, οἱ κοσμοξாகουσμένοι,
ὁποῦνε στὰ μακρὰ κουπιὰ τεχνῖτες καὶ ξεφτέρια,
λόγια καὶ γνῶμες ἄρχιζαν νὰ λένε μεταξύ τους,
καὶ κάποιος ἄλλον βλέποντας τοῦλεγε μ' ἀπορία.

«Ἀλλοίμονο ! ποιὸς τῶδεσε στὸ πέλαο τὸ καράβι
σᾶν στήν πατρίδα γύρισε κι' ἐφανερώθηκε ὅλο ;»

Ἐκεῖνος τέτοια τοῦλεγε γιὰτὶ κανεῖς ἀπ' ὅλους

δὲ γνώριζε τί γίνηκε : Τότες τὸ λόγο πέρνει
ὁ βασιληᾶς, ὁ Ἀλκίνοος, καὶ λέει νὰ τὸν ἀκοῦνε :

«Ὡϊμένα πόσοι παλαιοὶ χρησμοὶ καὶ προφητεῖες,
ποῦλεγεν ὁ πατέρας μου, ἀληθινὲς ξεβγαίνουν,
πῶς μᾶς φτονάει κι' ὀχτρεύεται ὅλους ὁ Ποσειδῶνας
γιατὶ μὲ τὰ καράβια μας στέλνουμε στὴν πατρίδα
ὅλους χωρὶς νὰ πάθουνε κακὸ μὲς τὸ ταξεῖδι·
κι' εἶπε πῶς κάποιο μιὰ φορὰ καράβι τῶν Φαιάκων
ὁμορφο καὶ καλόδετο καθὼς θὰ νὰ γυρίζῃ
μέσα στὴ μαύρη θάλασσα κομμάτια θὰ τὸ κάμῃ
καὶ μὲ θεόρατο βουνὸ τὴν πόλι θὰ κυκλώσῃ.
Ὁ γέρος ἔτσι τοῦλεγε καὶ τὰ δικά του λόγια
ὅλα τοὺς ἀληθεύουνε· μὰ κι' ὅλοι σας θὰ πρέπει

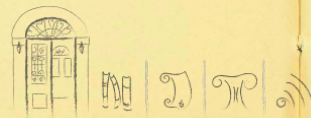

ὅ,τι σᾶς πῶ νὰ κάνουμε· ἐδῶ κι' ὀμπρός, ἀνθρώπους
ποὺ φτάνουνε στὴν πόλι μας καὶ στὴ δική μας χώρα
νὰ πάψουμε νὰ στέλνουμε καὶ νὰ ξεπροβοδοῦμε·
καὶ γιὰ τιμὴ καὶ σεβασμὸ τοῦ Ποσειδῶνα τώρα
δώδεκα ἄς θυσιάσουμε δαμάλια διαλεγμένα
μήπως καὶ πειὰ κάνει ἔλεος καὶ νὰ μὴν κλείσῃ στρέξῃ
τὴν πόλι μας, ψηλὸ βουνὸ ὀλόγυρά της στῶντας».

Ἔτσι τοὺς εἶπε ὁ Ἀλκίνοος κι' ἐκεῖνοι φοβισμένοι
τῶν δαμαλιῶν ἐφρόντιζαν τὴν ἱερὴ θυσία
καὶ στὸ μεγάλο τὸ θεό, τὸν Ποσειδῶνα, εὐχόνταν
οἱ ἀρχηγοὶ καὶ προὔχοντες τῆς χώρας τῶν Φαιάκων
ὀλόγροι κι' ὀλοτρόγυρα ἀπ' τὸ βωμὸ τοῦ ἐκεῖ ὅλοι.

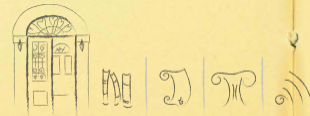
Κι' ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἥρως, πὺν πάνω σιῆς πατρίδας
τὰ χῶματα ἐκοιμόντανε, σηκώθηκε ἀπ' τὸν ὕπνο·
μὰ δὲν τὴν ἀναγνώρισε γιατί καιροὺς καὶ χρόνους
στὴν ξενητεῖα βρισκόντανε· κι' ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Παλλὰδα,
τοῦ Δία ἡ κόρη, ἐγνοιάστηκε νὰ ρίξῃ ὀλόγυρά του
μεγάλῃ θαμποκαταχνιά, ἀγνώριστος νὰ μένῃ,
ὥς νὰ προφτάσῃ νὰ τοῦ πῇ καὶ νὰ τὸν ὁρμηνέψῃ
πὼς μήτε στὴ γυναῖκα του μήτε καὶ στοὺς δικούς του
καμμιά νὰ δώσῃ γνωριμιά, μήτε καὶ στοὺς πολίτες
πρὶν οἱ μνηστῆρες δώκουνε λόγο στὰ κρίματά τους·
γι' αὐτὸ ὅλα ἐκεῖ φαινόντανε στὸ βασιλεῖα τριγύρω
ἀλλοιώτικα κι' ἀγνώριστα· οἱ δρόμοι τοῦ φαινόνταν

πὼς τελειωμὸ δὲν εἶχανε καὶ τὰ λιμάνια γύρω
τοῦ φάνταζαν πὼς εἶτανε ὅλα γι' ἀραξοβόλι
καὶ πὼς τὰ δέντρα ἀνθίζανε καὶ τὰ γκρεμνὰ κι' οἱ βράχοι.
Κι' ἄξαφνα ξεπετάχτηκε καὶ στέκοντας ὀλόρτος
τὸν πατρικό, τὸν τόπο του, κύτταε καὶ θωροῦσε
καὶ βαρυαναστενάζοντας μέσ' ἀπ' τὰ φυλλοκάρδια
καὶ μὲ τὰ δυὸ τὰ χέρια του χτυπῶντας τὰ μηριά του
θρηνηλογῶντας ἔλεγε :

«Ποπὼ κι' ἀλλοίμονό μου !
σὲ ποιῶν ἀνθρώπων τάχατες τὸν τόπο νᾶχω φτάσει ;
νᾶνε ἀγριοι κι' ἀφιλόξενοι κι' ἄδικα νὰ λογιάζουν

ἢ καὶ τοὺς ξένους σέβονται καὶ τοὺς θεοὺς φοβούνται ;
ποῦ φέρνω τέτοιους θησαυροὺς ; σὲ ποιὲς πλανιέμαι χῶρες ;
ὅλα τὰ πλούτια τοὺς αὐτὰ μακάρι νᾶχαν μείνη
ἐκεῖ κοντὰ στοὺς Φαίακες, καὶ νᾶφτανα ἐγὼ κάλλιο
σὲ κάποιον ἄλλον βασιλεῖ ἅπ' τοὺς μεγαλοψύχους
ποὺ θὰ μὲ φιλοξένιζε καὶ θὰ μὲ βοηθοῦσε
γιὰ νᾶρτω σιὴν πατρίδα μου· καὶ τώρα δὲ γνωρίζω
σὲ ποιόνε τόπο νᾶβαζα τοὺς θησαυροὺς μου τούτους,
μὰ πάλι πειὰ δὲν ἤμπορῶ ἐδῶ νὰ τοὺς ἀφίσω.
μήπως γιὰ νὰ μὲ βλάβουνε μοῦ τοὺς ἀρπάξουν ἄλλοι.
"Ἀχ, δυστυχιά μου, φαίνεται, πὼς φρόνιμοι δὲν ἦταν
οὔτε καὶ δίκαια κρίνανε οἱ πρῶτοι τῶν Φαιάκων
ποὺ σ' ἄλλον τόπον ἄγνωστο καὶ μακρυνὸ μ' ἐφάραν
καὶ μοῦπανε καὶ μοῦταξαν πὼς πάνου σιὴν Ἰθάκη

τὴν ξέφαντη, θὰ μ' ἔφερναν κι' ἐβγῆκαν ἀπὸ λόγο.
Μακάρι ὁ Δίας τῶν ἱκετῶν καὶ ξένων ὁ προστάτης
ποὺ πάνω ἀπὸ τὸ θρόνο του καὶ βλέπει καὶ δικάζει
καθένανε ἀπὸ τοὺς θνητοὺς ὅπουθελε ἀμαρτήση
νὰ τοὺς ἐπαίδευε κι' αὐτούς· καὶ τώρα πειὰ ἄς μετράω
τὰ πράγματά μου ποῦφερα μὴν 'πῆρανε κανένα
στὸ βαθυλὸ καράβι τοὺς οἱ ναῦτες καθὼς φεύγαν».

"Ἐτσ' εἶπε καὶ τοὺς τρίποδες μετροῦσε τοὺς ὠραίους,
τοὺς λέβητες, τὸ μάλαμα καὶ τὰ καλὰ τὰ ροῦχα,
ὅλα τοὺς ὑφαντόπλεχτα, δὲν τοῦλειπε κανένα·
ὅμως τὴ γῇ, τὴν πατρικὴ, ζητῶντας ἐδρηνοῦσε
καὶ βαρυναστενάζοντας σέρνονταν στ' ἀκρογιάλι

τὸ ἄμμινδερό, τῆς θάλασσας, τῆς πολυκυματούσας.
 Κι' ἦρτε σιμά του ἡ Ἀθηνᾶ μοιάζοντας παλληκάρι,
 νειὸ πιστικὸ πὺν πρόβατα βόσκει καὶ σαλαγᾶει,
 ἄντρα τρυφεροκάμωτο σᾶν βασιλειάδων γέννα,
 κι' ὀλόμαλλη στοὺς ὤμους της ἐφόραγε φλοκάτα
 διπλῇ κι' ὁμορφοκέντητῃ· καὶ σιὰ λαμπρά της πόδια
 καλὰ εἶχε πέδιλα ἡ θεὰ κι' ἀκόντιο σιὰ χέρια.
 Καὶ σᾶν τὴν εἶδε χόρηκε ὁ θεῖος ὁ Ὀδυσσεύς
 κι' ἀντίκρυα της ἐστάθηκε κι' ἔτσι τῆς ὁμιλοῦσε :

«Φίλε πὺν πρῶτον σ' εὔρηκα σὲ τοῦτο τ' ἀκρογιάλι
 χαῖρε καὶ καλοδέξου με καὶ θέλησε νὰ σώσης
 τὰ πρᾶγματα ὅλα ὁπούφερα καὶ γλύτωσε κι' ἐμένα,

γιατὶ σᾶν γᾶσουνα θεὸς σὲ δοξοπροσκυνᾶω
 καὶ μὲ περίσσιο σεβασμὸ σιὰ γόνατά σου πέφτω.
 Καὶ τώρα πές μου ἀληθινὰ νὰ τὸ καλογνωρίζω,
 ποιά γῆς πατοῦν τὰ πόδια μου καὶ ποιά εἶναι ἡ πολιτεία
 καὶ ποιοὶ θνητοὶ τὴν κατοικοῦν· νᾶναι κι' αὐτὸ κανένα
 ἀπ' τὰ νησιὰ πὺν ἀπὸ μακρὰ φαίνονται καὶ προβάλλουν
 ἢ ἄκρηα νᾶναι ἀπὸ στερεὰ πλούσια καὶ καρποδότρα
 πὺν γέρνει χαμηλώνοντας στῆς θάλασσας τὰ χεῖλη ;»

Κι' ἡ γαλανόφταλμη ἡ θεὰ ἡ Ἀθηνᾶ ἀποκρίθη :

«Ἡ νήπιος εἶσαι, ξένε μου, ἡ κι' ἦρτες ἀπ' ἀλάργα
 σὰ πιάνεις γιὰ τὴ γῆς αὐτὴ κι' ἀναρωτᾷς ποιά νᾶνε ;
 τόσο στὸν κόσμον ἄγνωστη δὲν εἶνε· τὴ γνωρίζουν,
 τὴν καλοξέρουνε πολλοὶ ἀπ' ὅσους κατοικοῦνε

πρὸς τῆς αὐγῆς τὸ ρόδισμα, στὸ ἀνέβασμα τοῦ ἡλίου,
 κι' ἀπ' ὅσους πάλι βρίσκονται στὸ σκοτεινὸ του γέρμα·
 τὰ πετροτόπια τῆς πολλὰ καὶ γι' ἄλογα δὲν κάνει,
 κι' ἂν καὶ δὲν εἶναι καὶ πλατεῖα χῶμα φτωχὸ δὲν ἔχει·
 σιτάρι βγάζει μπόλικο κι' ἀπὸ κρασί δὲ λείπει,
 συχνὰ τὴ βρέχουν ἢ βροχὲς κι' ἢ ἀφροδροσιὰ τὴ λούζει·
 μέσα στὰ χορτοτόπια τῆς βώδια καὶ γίδια βόσκουν,
 λογῆς λογιῶν φυτρώνουνε στὸ χῶμα τῆς τὰ δέντρα
 καὶ τὴν ποτίζουνε πηγὲς ἀστείρευτες ὁλοῦθε·
 γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ξένε μου, τ' ὄνομα τῆς Ἰθάκης
 καὶ μὲς στὴν Τροία τῶμαθαν ποὺ ὅπως τὸ λέει ὁ κόσμος
 ἀπὸ τῆ γῆς τῶν Ἀχαιῶν μακρὰ κι' ἀλάργα πέφτει».

Ἔτσι ἡ θεὰ τοῦ μίλησε· κι' ὁ θεῖος ὁ Ὀδυσσεύς

ὁ ἥρωας ὁ πολὺπαθος κι' ὁ πολυσκονταμένος,
 μὲς τὴν ψυχὴ του ἀγάλλιαζε κι' ἔχαιρε ποὺ βρισκόνταν
 στὸ χῶμα τῆς πατρίδας του ἀπ' ὅσα τοῦπε ἡ κόρη
 τοῦ ἀσπιδοφόρου τοῦ Διὸς ἢ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα,
 κι' ἔπιασε καὶ τῆς ἔλεγε κρύβοντας τὴν ἀλήθεια
 κι' ἄλλα τῶν ἄλλων ἄρχισε νὰ λέη καὶ νὰ 'στορίζη
 πάντα στὸ νοῦ του τρέφοντας δόλους καὶ πανουργίες :

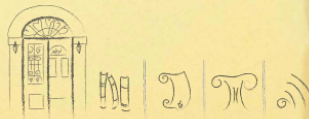
«Γιὰ τὴν Ἰθάκη ἐγὼ ἄκουα μὲς τὴν πλατεῖα τὴν Κρήτη,
 ποὺ πέρα μὲς τὰ πέλαγα βρίσκεται μακρυσμένη·
 μὰ τώρα μὲ τὰ πράγματα αὐτὰ ποὺ βλέπεις ἦρτα
 ἀφίνοντας κι' ἄλλα πολλὰ ἐκεῖ γιὰ τὰ παιδιά μου·
 κι' ἔφυγα γιατί σκότωσα τὸ γυιὸ τοῦ Ἰδομενέα

τὸν λατρευτὸ τοῦ Ὁρσίλοχο πού ξέβγαινε ξεφτέρι
 στὸ τρέξιμο τῶν ποδαριῶν καὶ στὴν πλατειὰ τὴν Κρήτη
 ὅλους στὸ δρόμο ἐνίκαε τοὺς σιτοφάγους ἄντρες·
 καὶ τὸν ἐσκότωσα γιατί ζητοῦσε νὰ μοῦ πάρῃ
 τὰ λάφυρα πού πήραμε σὰ ρίξαμε τὴ Τροία
 πού γι' ἀφορμὴ τους τράβηξα πίκρες καὶ χτυποκάρδια
 καὶ στοὺς πολέμους τῶν ἐχτρῶν καὶ σ' ἄγριες τρικυμίες·
 κι' ὁ λόγος πού μ' ἀντίστεκε ἦταν γιατί ἐκεῖ πέρα
 στὴν Τροία ἀπ' τὸν πατέρα του δὲν ἔστεργα νὰ πέρνω
 διαταγές γιατί ἤμουνα καὶ σ' ἄλλους καπετάνιος.
 Σ' αὐτὸν καρτέρι τοῦστησα μ' ἐνᾶν δικό μου ἀντάμα
 κοντὰ στὸ δρόμο, τὸν πλατύ, κι' ὅπως ἀπ' τὰ χωράφια
 κάτω στὴν πόλι ἐρχόντανε, τὸν χτύπησα μὲ δόρυ,
 χάλκινο, καὶ τὸν σκότωσα· κι' ἡ σκοτεινιά τῆς νύχτας

ἐσκέπαζε τὸν οὐρανὸ καὶ μάτι δὲν μᾶς εἶδε
 κι' ἔτσι χωρὶς νὰ γνωριστῶ τοῦσβυσα τὴ ζωὴ του.
 Καὶ σὰν μὲ τ' ὀλοχάλκινο καὶ μυτερὸ κοντάρι
 τὸν ξέκαμα, πετάχτηκα γλήγορα στὸ καράβι
 στοὺς ξακουσμένους Φοῖνικες, θερμοπαρακαλῶντας
 καὶ δῶρα μυριοπόθητα, δίνοντας ἐζητοῦσα
 στὸ πλοῖο νὰ μὲ πάρουνε, στὴν Πύλο νὰ μὲ βγάλουν
 ἢ καὶ στὴ θεία τὴν Ἥλιδα πού βασιλεύουν κι' ἄρχουν
 οἱ Ἑπειοί· μὰ τοῦ ἄνεμου τὸ ἀγριοφύσημά του
 τοὺς ἔσπρωξε ἀπὸ κεῖθενε χωρὶς νὰ τὸ ποθοῦνε,
 γιατί δὲ θέλανε ποτές αὐτοὶ νὰ μὲ γελάσουν,
 κι' ἐκεῖθε πλανηθήκαμε κι' ἐφτάσαμε ἐδῶ πέρα
 στῆς νύχτας τὰ τρισκόταδα καὶ μὲ μεγάλο κόπο
 μὲς τὸ λιμάνι μπήκαμε μόνο κουπιὰ βαρῶντας,

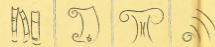
καὶ θύμησι δὲν εἶχαμε καθόλου γιὰ τὸ δεῖπνο
ἂν καὶ πολὺ μᾶς βίαζε τοῦ φαγητοῦ ἡ ἀνάγκη·
μ' ἀδείπνητοι ὅξου ἐβγήκαμε ὅλοι μας ἀπ' τὸ πλοῖο
καὶ κουρασμένοι πέσαμε, κι' ἐγὼ ξεκαμωμένος
ἀπ' τὴν πολλή, τὴν κούραση, σ' ὕπνον γλυκόνε πέφτω·
κι' ἐκεῖνοι σὰν ἐβγάλανε ἀπ' τ' ὄμορφο καρᾶβι
τὰ πράμματά μου ὁπούφερνα, τ' ἀφίσανε σιμά μου
ἐκεῖ στοὺς ἄμμους τοῦ γιαλοῦ ὁποῦ ἐγλυκοκοιμώμουν
κι' ὕστερα πάλι ἐμπήκανε στὸ πλοῖο τους κι' ἐφύγαν
στὴ Σιδονία γιὰ νὰ πᾶν τὴ πόλι, τὴν μεγάλη
κι' ἐγὼ ἐδῶ πέρα ἀπόμεινα μὲ τὴν καρδιά «θλιμένη».

Ἔτσι τῆς εἶπε κι' ἡ θεά, ἡ γαλανοματοῦσα,
ἐγλυκοχαμογέλασε στὰ λόγια τοῦ Ὀδυσσεά.

κι' ἀπλώνοντας τὸ χέρι τῆς τὸν ἀπαλοχαιδεύει
κι' ἐπῆρε τότες τὴ μορφή κι' ἐφάνταζε πὼς ἦταν
ὠραία καὶ σεβαστικὴ γυναικα παντογνώστρα
κι' ἄρχισε καὶ τοῦ μίλησε καὶ τοῦλεγε :

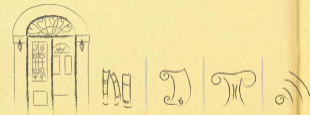
«Πανοῦργος

θὰ νᾶταν καὶ παμπόνηρος ὁποῖος θὰ σὲ περνοῦσε
στὰ δολερὰ τεχνάσματα ποὺ μετρημὸ δὲν ἔχουν
ἔστω κι' ἂν τύχαινε θεὸς μ' ἐσὲ νὰ ἀγωνιζόνταν.
Σκληρὲ καὶ πολυμήχανε κι' ἀχόρταγε σὲ δόλους
ποῦτε κι' ἀκόμα σὰν πατεῖς τὸ χῶμα τῆς πατρίδας
δὲν ἔμελλες τὰ ψέμματα ν' ἀφήσης καὶ τοὺς μύθους,
ποῦ ἀπὸ μικρὸς σ' ἀρέσανε καὶ τόσο τ' ἀγαποῦσες.
Μὰ μεταξύ μας ἀπ' αὐτὰ ἄς πάψουμε νὰ λέμε

ἄφοῦ κι' οἱ δυό μας ξέρουμε δόλους καὶ πανούργιες,
 γιατί μὲς σ' ὅλους τοὺς θνητοὺς, ἐσὺ ξεβγαίνης πρῶτος
 στὴ σκέψι καὶ στὰ γνωστικά, τὰ λόγια, κι' ἐγὼ πάλι
 μὲς τοὺς θεοὺς φημίζομαι γιὰ νοῦ καὶ γιὰ σοφία.
 Καὶ τᾶχατες δὲ γνώρισες τὴν Ἀθηνᾶ, τὴν κόρη
 τοῦ Δία πὺν παντοτεινὰ κοντά σου παραστέκω
 καὶ σ' ὅλα σου τὰ βάσανα βρίσκομαι φύλακας σου
 κι' ὅπου τοὺς Φαίακες ἔκαμα ὅλους νὰ σ' ἀγαπήσουν,
 καὶ τώρα φανερώθηκα ἐδῶ μπροστά σου πάλι
 τρόπο νὰ βρῶ νὰ κρύψουμε τοὺς θησαυροὺς σου ἐτούτους
 πὺν σοῦδωκαν· οἱ Φαίακες, οἱ κοσμοξακουσμένοι,
 ὅπου τοὺς παρακίνησε ἡ θέλησι, ἡ δική μου,
 σὰν γιὰ πατρίδα μίσηνες καὶ νὰ σοῦ φανερώσω
 τὰ ὅσα ἡ μοῖρα σοῦγραψεν ἀκόμα νὰ τραβήξης

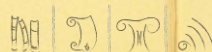

μέσ' στὰ παλάτια σου κακὰ καὶ βάσανα καὶ πίκρες ;
 μὰ μιὰν ἀνάγκη τὸ καλεῖ κι' αὐτὰ νὰ τὰ ὑποφέρης,
 καὶ σὲ κανένανε μὴν πῆς εἴτε γυναῖκα εἴτε ἄντρα
 πὼς ἀπ' τὰ ξένα ἐγύρισες ἀφοῦ πολὺ ἐπλανήθης
 παρὰ τὶς πίκρες, τὶς πολλές, σιωπῶντας νὰ ὑποφέρης
 καὶ προσβολὰς νὰ δέχεσαι ἀπ' ἄδικους ἀνθρώπους».

Τότες ὁ πολυμήχανος τῆς εἶπεν Ὀδυσσεάς :

«Εἶνε, θεά μου, δύσκολο ἐσένα νὰ γνωρίσῃ
 ὅποιος θνητὸς κι' ἂν σ' ἔβλεπε κι' ἂν σὲ συναπαντοῦσε
 μ' ὅσα κι' ἂν ξέρῃ πράγματα, μ' ὅση κι' ἂν ἔχῃ γνῶσι·
 γιατί ὅ,τι θέλεις γίνεσαι καὶ κάθε σχῆμα πέρνεις.
 Κι' ὅμως ἐτοῦτο πὺν θὰ πῶ πολὺ καλὰ τὸ ξέρω
 πὼς πάντα πρῶτα μοῦδειχνες ἀγάπη καὶ φιλία

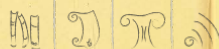
ὅσον ἐπολεμούσαμε οἱ Ἀχαιοὶ στήν Τροίᾳ,
σᾶν ὅμως πιά κι' ἐρρίξαμε τὴν πόλι τοῦ Πριάμου,
τὴν ὑψηλή, κι' ἐμπήκαμε ὅλοι μας στὰ καράβια
κι' ἐσκόρπισε τοὺς Ἕλληνες κατατρεμὸς τῆς μοίρας,
δὲ σ' εἶδαν, κόρη τοῦ Διὸς τὰ μάτια μου ἀπὸ τότες
μήτε καὶ σ' ἐννοιῶσα ν' ἀρθῇς στὸ καλοκάραβό μου
καὶ ν' ἀλαργέψῃς ἀπὸ μὲ κάποιον κακὸ καὶ πίκρα
παρὰ περιπλανώμουνα ἅπαντα κι' ἡ καρδιά μου
σπάραζε ἀπὸ τὰ βάσανα ὧσπου οἱ θεοὶ μέλυσαν
καὶ μ' ἐξελευτερώσανε ἀπὸ τίς κακοπάθειες,
ὅταν ἐσὺ στήν πλούσια, τὴ χώρα τῶν Φαιάκων,
μοῦδινες μὲ τὰ λόγια σου μὲς τὴν ψυχὴ μου θάρρος
κι' ἡ ἴδια μὲς τὴν πόλι τους μ' ἐπῆρες καὶ μ' ἐπῆγες.
Μὰ τώρα στοῦ πατέρα σου τ' ὄνομα σ' ἱκετεύω,

γιατί λογιάζω καὶ θαρρῶ πὼς στήν Ἰθάκην ἀπάνω
τὴ ξέφαντη, δὲν ἔφτασα μ' ἄλλου περιπλανιέμαι
καὶ μοῦ περνάει ἀπὸ τὸ νοῦ πὼς ὅσα λὲς σ' ἐμένα
τὰ πλάθει ἡ φαντασία σου γιὰ νὰ μὲ περιπαίξῃς.
Λοιπὸν τὴ χάρι κάνε μου καὶ λέγε μου στ' ἀλήθεια
ἂν ἔφτασα καὶ βρίσκομαι στήν ποθητὴ πατρίδα». **Κι' ἡ γαλανόματη θεὰ τ' ἀπάντησε καὶ τοῦπε :**
«Μιά τέτοια ἔγνοια πάντοτε μὲς τὴν ψυχὴ σου θᾶναι,
γι' αὐτὸ στὴ δυστυχία σου δὲ θὰ σ' ἀφίσω μόνο
μιὰ κι' εἶσαι κι' ἔξυπνος πολὺ καὶ μυαλωμένος ἄντρας·
γιατί κάθε ἄλλος ἄνθρωπος πού ὕστερα ἀπὸ τόσες
στὰ ξένα κακοπάθησες θ' ἀρχόνταν στήν πατρίδα
ὅλο καταχαρούμενος θὰ ποθολαχταροῦσε
νὰ ἴδῃ μὲς τὰ παλάτια του καὶ τέκνα καὶ γυναῖκα»

ὅμως ἐσὺ δὲν ἀγαπᾷς καὶ δὲν ποθεῖς ἀκόμα
γι' αὐτοὺς νὰ μάθῃς τίποτε, ἢ νάκουστῇ πῶς ἦρτες
καὶ θέλεις τῇ γυναῖκα σου πρῶτα νὰ δοκιμάσῃς,
ποὺ πάντα μὲς τ' ἀνάκτορα, πάντα γιὰ σένα μένει
ἔρημη κι' ἀπαρηγόρητη, κι' ἡ νύχτες της κι' ἡ μέρες
περνᾶνε μὲς σὲ κλάμματα καὶ στεναγμοὺς καὶ λύπες.
Κι' ἐγὼ ποτὲς δὲν ἔπαψα μέσα μου νὰ πιστεύω
πὼς θὰ ξανάρτῃς σπίτι σου, ὅμως χωρὶς συντρόφους
μὰ στοῦ πατρὸς τὸν ἀδερφό, ἐγώ, τὸν Ποσειδῶνα
ἀντίπραξῃ δὲν ἤθελα γιὰ σένανε νὰ φέρω
ποὺ σὲ μισεῖ κατάκαρδα μὲ τὸν πολὺ θυμὸ του
γιατὶ τὸ φῶς ἀφαίρεσες τοῦ ἀγαπητοῦ παιδιοῦ του.
Καὶ τῆς Ἰθάκης τίς μεριὲς θὰ σοῦ τίς δείξω ἐδῶ ὅλες,
πίστη νὰ βάλῃς στὴν ψυχὴ· νὰ τὸ λιμάνι ἐτοῦτο

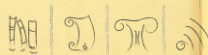
εἶνε τοῦ θαλασσόθεου τοῦ Φόρκυνου, τοῦ γέρου,
νὰ κι' ἡ ἐλήα, ἡ μακρόφυλλη στὴν ἄκρῃ τῆς κορφῆς του,
κι' ἀπὸ σιμὰ της ὁμορφῇ στὴ θαμποκαταχνιά της
ἡ ἅγια κι' ἱερὴ σπηλιά ποὺ κατοικοῦν ἡ Νύμφες
ποὺ Ναϊάδες λέγοντι· αὐτὸ τὸ σπήλαιον εἶνε
τὸ ἄντρο τὸ θολοσκεπάστο ποὺ πάντα ἐσυνηθοῦσες
θυσίες μεγαλόπρεπες στὶς Νύμφες νὰ προσφέρῃς.
Νὰ καὶ τὸ Νήριτον βουνό, τὸ δασοσκεπασμένο».

Ἔτσι σὰν τοῦπεν ἡ θεὰ τὴν καταχνιά σκορπάει
καὶ φάνηκε ὁλοκάθαρῃ ἡ γῆς ὁλόγυρά του
κι' ὁ Ὀδυσσεύς ὁ ἥρωας, ὁ πολυσκονταμένος,
ἀγάλλισσε κι' εὐφράνθηκε ἀπὸ χαρὰ θωρῶντας
τὴ γῆν του πὰ τὴν πατρικὴν· κι' ἔσκυψε καὶ φιλοῦσε

τὸ καρπερὸ τὸ χῶμά της καὶ σκώνοντας τὰ χέρια
στὶς Νύμφες προσευχόντανε κι' ἔλεγε στὶς εὐχές του:

«Νύμφες, Ναϊάδες, τοῦ Διὸς κόρες ἀγαπημένες
ποτὲ δὲ λόγιαζα στὸ νοῦ νὰ σᾶς ξανάϊδω πάλι·
σᾶς χαιρετῶ καὶ τὶς εὐχές τὶς πιὸ θερμὲς ἄς στέλνω
καὶ δὲ θὰ πάψουμε ποτὲ ἀφιερῶματα ἄλλα
σᾶν πρῶτα νὰ σᾶς δίνουμε, ἂν τοῦ Διὸς ἡ κόρη
ἢ πλουτοδότειρα θεὰ μὲς τῇ ζωῇ μ' ἀφίνει
καὶ τό ἀκριβὸ μου τὸ παιδί τὸ προστατεύει πάντα».
Καὶ πάλι ἡ γαλανόματη ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Παλλὰδα
στὸν Ὀδυσσεά ἔτσι ἔλεγε :

«Θάρρνε καὶ γιὰ τέτοια
βγάλε τὴν ἔγνοια ἀπὸ τὸ νοῦ κι' ἔλα μονάχα τώρα

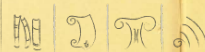
μὲς τῇ θεόχτιστῇ σπηλῇ νὰ κρύψουμε τὰ δῶρα
κι' ὅλα νὰ τ' ἀσφαλίσουμε νὰ μὴ χαθῇ κανένα
κι' ὅστερα τὸ καλύτερο νὰ γίνῃ θὰ σκεφτοῦμε».

Ἔτσι σᾶν εἶπεν ἡ θεὰ ἐκίνησε κι' ἐμπῆκε
στὴ θαμποσκότεινῇ σπηλῇ καὶ ναῦρῃ ἀναζητοῦσε
κρυψῶνες γιὰ τὰ πράματα· καὶ πιάνει ὁ Ὀδυσσεάς
κι' ἐκεῖ κοντά της ἔφερνε ὅλα καὶ τὸ χρυσάφι
τᾶχάλαγα χαλκῶματα καὶ τὰ καλοφκιασμένα
τὰ ροῦχα ποὺ οἱ Φαίακες τοῦ τᾶχανε χαρίσει,
κι' ὅλα τὰ καλοφύλαξε· κι' ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Παλλὰδα
τοῦ Δία ἡ κόρη ἡ λατρευτή, πῶχει τὰ νέφη ἀσπίδα,
τῇ τρύπα τῆς πετροσπηλιᾶς ἔφραζε μὲ λιθάρι.

Κι' ἐκεῖ στῆς ἱερῆς ἑλῆας τῇ ρίζα καθισμένοι
οἱ δύο τους ἐσκεπτόντανε τῶν παραφантаσμένων
μνηστήρων πῶς θὰ τέλειωναν τὸν ἐξολοθρεϊό τους.
Καὶ μεταξύ τους ἄρχισε τῇ γνώμῃ της νὰ λέῃ
πρώτῃ ἡ γαλανόματῃ ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Παλλὰδα :

«Δυσσέα πολυμήχανε καὶ τοῦ Λαέρτη γόνε
πῶζησες κι' ἀνατράφηκες μὲ τίς εὐχὲς τοῦ Δία
γιά σκέψου πῶς τοὺς πρόστυχους μνηστῆρες θὰ χτυπήσῃς
ποὺ τρία χρόνια πέρασαν καὶ μὲς τὸ μέγαρό σου
τὸ νοικοκύρη κᾶνουνε κι' ἀξιῶνουνε καὶ θέλουν
σὲ γάμο τῇ γυναῖκα σου, τὴν πολυζηλεμένη,
καὶ τῆς προσφέρουν ὅλοι τοὺς τοῦ Ὑμεναίου δῶρα
κι' ἐκείνη πάντα μὲ καρδιὰ γιὰ σένα σπαραγμένη

ποὺ ἀγύριστος ἐγίνηκες, σ' ὅλους ἐλπίδες δίνει
καὶ στέλνει τοὺς μηνύματα καὶ καθενὸς τοῦ τάζει
μ' ἄλλα στὸ νοῦ της σκέδια κλώθει καὶ μελετάει».

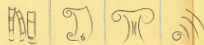
Τότες ὁ πολυμήχανος ἀπάντησε Ὀδυσσεύς :

«Ἀλλοίμονο ! στ' ἀληθινὰ θὰ μοῦμελε κι' ἐμένα
νὰ πάω κακοθάνατος στὸ ἴδιο μου παλάτι
ὅπως ὁ Ἀγαμέμνωνας ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας
ἄν, ὦ θεά, δὲ μοῦλεγεσ ὅσα μ' ἀκρίβεια μοῦπες·
μὲν ἔλα τώρα θέλησε νὰ βρῇς μὲ τὸ μυαλό σου
σκέδιο καὶ τρόπο νὰ μπορῶ αὐτοὺς νὰ τιμωρήσω,
καὶ πλάϊ μου παράστεκε· καὶ θάρρος κι' ἀντρειωσύνη
δίνε μου νᾶχω σᾶν αὐτὸ πῶδιχνα μὲς στὴν Τροία
ὅταν τοὺς προμαχῶνες της χαλούσαμε, τοὺς στέρεους.

Ἄν ἔτσι μοῦ παράστεκες θεὰ, γαλανομάτα,
καὶ μὲ καλοβοήθαες ἐγὼ θᾶν ἡμποροῦσα
καὶ μὲ τριακόσιους νὰ πιαστῶ καὶ πόλεμο νὰ στήσω,
ἔχοντας, θεοδέσποινα, ἐσένα στὸ πλευρό μου
ὅσες γιὰ σκέπη μου φῶρες ἢ χάρη σου θὰ νᾶταν».

Κι' ἡ δέσποινα ἡ Ἀθηνᾶ μὲ τὰ γαλάζια μάτια
ἔτσι σ' αὐτὸν ἀπάντησε :

«ὄλο κοντά σου θᾶμαι
κι' ἀπ' τὸ μυαλό μου δὲ θὰ βγῆς σᾶν μποῦμε στὸν ἀγῶνα
κι' ὅπως προβλέπω ἀπ' ὅλους τους πού κάνουν τὸ μνηστῆρα
καὶ μέσα στὰ παλάτια σου σοῦ κατατρῶν τὸ βίός σου
κᾶμποσοι μὲ τὸ αἶμα τους καὶ τὰ κακομυαλά τους
τόπο πολὺ θὰ βάψουνε· μὲν ἔλα τώρα στάσου

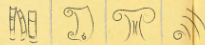

γιὰ νὰ σὲ κάμω ἀγνώριστον στοὺς ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους.
Ζάρες θ' ἀπλώσω σ' ὄλο σου τὸ λιγερὸ κορμί σου
καὶ θ' ἀφανίσω τὰ ξανθὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς σου
καὶ θὰ σὲ ντύσω μὲ παληὰ καὶ χαλασμένα ροῦχα
πού ὅλοι νὰ σ' ἀποστρέφονται καὶ νὰ σ' ἀηδιάζουν,
κι' ἀπ' τὰ πανώρημα μάτια σου, πού ἀστραποβολᾶνε,
θὰ σβύσω κάθε λάμψη τους, θὰ τὰ καταθαμπώσω,
ὥστε νὰ φαίνεσαι ἄσκημος καὶ στοὺς μνηστῆρες ὅλους
καὶ στὴ γυναῖκα σου μπροστά καὶ στὸ μοναχογιό σου
πού φεύγοντας τὸν ἄφισες μικρὸν μὲς τὸ παλάτι.
Κι' ἔτσι θὰ φύγης καὶ θὰ πᾶς πρώτονε νάνταμώσης
αὐτὸν πού φυλάει τοὺς χοίρους σου στὰ χοιροκόπαδά σου
πού μένει πάντοτες πιστὸς σὲ σένα κι ἀγαπάει
τὸ γιό σου καὶ τὸ ταῖρι σου τὸ φρόνιμο καὶ τ' ἄξιο·

καὶ θὰ τὸν βρῇς νὰ τριγυρνᾷ ἀντάμα μὲ τοὺς χοίρους
ποὺ βόσκουνε πολὺ κοντὰ στοῦ Κόρακα τοὺς βράχους
καὶ στῆς Ἀρέθουσας πηγῆς τὰ βρυσονέρια γύρω,
κι' ἐκεῖ πολυπαχαίνουνε τρώγοντας βαλανίδι
ποὺ τοὺς τραβάει τὴν ὄρεξη καὶ πίνουν θολονέρια.
Ἐκεῖ σιμά του κάθισε κι ἄρώτα τον γιὰ ὅλα
ὥσότου ἐγὼ νὰ πεταχτῶ, Ἄδυσσέα, μὲς τὴν Σπάρτη
ποὺ βγάζει τίς πεντάμορφες γυναῖκες νὰ καλέσω
τὸ γυιό σου, τὸν Τηλέμαχο, τὸν πολυλατρεμένο,
ποὺ μὲς τῇ Λακεδαιμόνῃ τὴ χώρα, τῇ μεγάλῃ,
στοὺς βασιλεῖς Μενέλαο ἐπῆγε γιὰ νὰ μάθῃ
τί γίνηκες κι' ἂν βρίσκεσαι κάπου στὴν πλάση ἀκόμα».

Καὶ τότε ὁ πολυμήχανος ἀπάντησε Ὀδυσσεύς :

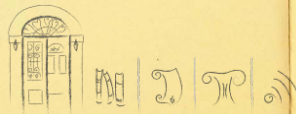
«Καὶ σύ θεὰ ποὺ τᾶξερες γιατί νὰ τοῦ τὰ κρύψῃς ;
ἢ γιὰ νὰ βασανίζεται κι' αὐτὸς καὶ νὰ χτυπιέται
ἀνάμεσα στὰ πέλαγα τ' ἀτέλειωτα καὶ τᾶγρια
κι' οἱ ἄλλοι νὰ τοῦ κατατρῶν τὸ βιὸς καὶ τ' ἀγαθὰ του ;

Κι' ἡ γαλανόματη θεὰ σ' ἐκείνονε ξανᾶπε :

«Γι' αὐτὸν ἄς μὴν ἀνησυχεῖ τόσο πολὺ ἡ καρδιά σου
ἐγὼ ἢ ἴδια τῶγινά σύντροφος στοὺς ταξεῖδι
φήμη νὰ βγάλῃ κι' ὄνομα πηγαίνοντας νὰ μάθῃ
κι' ἐκεῖ δὲν ἔχει κίντυνο κανένα τὸ παιδί σου
μὰ κι' ἥσυχος καὶ ξέγνοιαστος κάθεται μὲς τοῦ Ἀτρεΐδῃ,
τ' ἀνάχτορα καὶ χαίρεται τ' ἄφτονα, τὰ καλὰ του.
Κι' ἀλήθεια μὲς σ' ὁλόμαυρο πλοῖο παραμονεύουν
λεβέντηδες καὶ τοῦστησαν καρτέρι νὰ τὸν πιάσουν

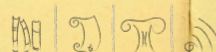
καὶ νὰ τοῦ σβύσουν τὴ ζωὴ πρὶν στῇ πατρίδα φτάση.
Μ' αὐτὰ δὲ θὰ νὰ γίνουνε· πρωτότερα θὰ γάη
τῆς γῆς τὸ χῶμα κάμποσους ἀπ' τοὺς πολλοὺς μνηστῆρες
ποὺ κατατρῶνε σήμερα τὸ βίος καὶ τ' ἀγαθὰ σου».

Καὶ σὰν αὐτὰ τοῦ μίλησε ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Παλλὰδα
πέρνει βεργούλα μαγικὴ καὶ τὸν ἀπαλογγίζει
καὶ τ' ὁμορφο καὶ λιγερὸ κι' ἀτσάκιστο κορμί του
ζαρωματιὲς τὸ γιώμισε· κι' ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι
τοῦβγαλε καὶ τ' ἀφάνισε τὰ δλόξανθα μαλλιά του.
Ὕστερα δέρμα τοῦβγαλε δλόγυρα ἀπ' τὸ σῶμα
κατάξερο σὰν νᾶτανε ἀνθρώπου γερασμένου·
τὰ μάτια του τὰ θάμπωσε πὺν πρῶτα ἀστραφτολάμπαν

καὶ ὅλονε πειὰ τὸν ἔντυσε μὲ ροῦχα χαλασμένα
καὶ μὲ χιτῶνα δλόσχιστο, ὅλα τοὺς λερωμένα
παλῆα καὶ κουρελιάρικα καὶ μαυροκαπνισμένα.
Κι' ἓνα τομάρι τοῦρριξε ἀπάνου του ἀλαφένιο
μακρὸ κι' ἀσχημοκάμωτο καὶ καταμαδημένο
καὶ δεκανίκι τοῦδωσε κι' ἓνα παλῆδ δισσάκι
σκισμένο ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς καὶ κατατρυπημένο
ποῦχε χοντρὸ καὶ πρόστυχο σχοινὶ γιὰ κρεμαστῆρι·
κ' ἔτσι σὰν ἐσκεφτήκανε κι' ἀποφασίσαν ὅλα
χωρίστηκαν· κι' ἡ Ἀθηνᾶ πετάχτηκε γιὰ ναῦρη
στὴ θεία Λακεδαίμονα τὸ τέκνο τοῦ Ὀδυσσεά.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟΛΟΓΕΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1.52.013.0019

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΠΟΥ